

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 413/08-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. decembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti D., a. s., M., zastúpenej advokátom JUDr. M. K., M., vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 149/07 z 19. júna 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti D., a. s., M., o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. septembra 2008 doručená sťažnosť spoločnosti D., a. s., M. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. M. K., M., vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Co 149/07 z 19. júna 2008.

Sťažovateľka bola žalobcom v konaní o zaplatenie pohľadávky 59 089 Sk, ktoré na základe návrhu podaného 5. júna 2001 prebiehalo na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 10 C 1445/01. V konaní si uplatňovala vyplatenie istiny aj s príslušenstvom z titulu neuhradenej faktúry za opravu motorového vozidla. Po rozhodnutí prvostupňového súdu, ktorý rozsudkom z 28. júna 2002 žalobu zamietol, bola vec predmetom odvolacieho konania vedeného krajským súdom pod sp. zn. 4 Co 499/02. Krajský súd zrušil napadnutý rozsudok a vec vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie prvostupňovému súdu, pretože podľa neho prvostupňový súd nevenoval náležitú pozornosť ním označenej otázke, a tak skutkový stav zostal neúplný. Ďalšie rozhodnutie prvostupňového súdu z 5. novembra 2004, v ktorom dospel k záveru, že sa žalovaný v časti žalovanej sumy bezdôvodne obohatil na úkor žalobcu, bolo opätovne napadnuté odvolaním, o ktorom krajský súd rozhodol uznesením sp. zn. 4 Co 165/05 zo 6. júna 2005 tak, že zrušil napadnutý rozsudok a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a rozhodnutie. Dôvodom tohto rozhodnutia bola aj skutočnosť, že v priebehu odvolacieho konania bola vznesená námietka premlčania, ktorou sa musí podľa krajského súdu vysporiadať prvostupňový súd. Prvostupňový súd rozhodol vo veci opakovane rozsudkom z 29. júna 2007 a uložil žalovanému povinnosť uhradiť časť pôvodne žalovanej sumy aj so súdom priznaným príslušenstvom. Tento rozsudok odvolací súd v opravnom konaní rozsudkom sp. zn. 7 Co 149/07 z 19. júna 2008 zmenil a žalobu zamietol.

Podľa sťažovateľky sa krajský súd nevysporiadal s otázkou začatia plynutia premlčacej doby v zmysle ustanovenia § 107 Občianskeho zákonníka a „... vôbec sa v odôvodnení nevyjadruje ku skutočnostiam dôležitým pre plynutie premlčacej doby...“. Preto sťažovateľka namieta, že rozhodnutie krajského súdu je arbitrárne, lebo „v konaní 7 Co 149/07 nevykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy v zmysle čl. 152 ods. 4 Ústavy SR v spojení s čl. 46 Ústavy v ktorom je garantované právo sťažovateľa na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré je jasné a zrozumiteľné a dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Vyjadruje to § 157 ods. 2 v spojení s §§ 132 - 135 OSP. Takéto odôvodnenie musí obsahovať aj rozsudok

odvolacieho súdu § 211 OSP. Všeobecný súd nedal odpoveď na otázky, ktoré majú pre vec podstatný význam. Absentujú tu skutočnosti deklarované § 157 OSP.“ .

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo D. a. s. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd boli rozsudkom Krajského súdu v Prešove 7 Co 149/07 zo dňa 19. júna 2008 porušené.

2. Zrušuje rozsudok Krajského súdu v Prešove 7 Co 149/07 zo dňa 19. 6. 2008 a vec vracia Krajskému súdu v Prešove, aby v nej znovu konal a rozhodol.

3. Krajský súd v Prešove je povinný zaplatiť náhradu trov konania JUDr. M. K. v celkovej sume 7.938,- Sk... do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ešte predtým, než sa ústavný súd začne zaoberať samotnou materiálnou stránkou veci, je vždy povinný preskúmať procesné náležitosti. Z toho vyplýva, že iba v prípade, ak sťažnosť spĺňa všetky zákonom ustanovené formálne náležitosti a zároveň neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, sa ňou môže ústavný súd zaoberať aj z hľadiska jej vecnej stránky. Jedným zo základných pojmových znakov sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, resp. podľa § 49 zákona o ústavnom súde ako prostriedku ochrany ústavou (alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou) zaručených základných práv alebo slobôd je jej subsidiarita.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Zmyslom a účelom tejto zásady je to, že ochrana ústavou nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených právomocí.

Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

Na tejto skutočnosti je založené pravidlo (§ 53 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde), podľa ktorého poskytnutie ochrany konkrétnemu právu alebo slobode v konaní pred ústavným súdom v zásade nie je prípustné, pokiaľ ten, kto má v úmysle sa jej dovolať, najprv nevyčerpal všetky účinné opravné prostriedky, ktoré sú mu dostupné v konaní pred všeobecným súdom (mutatis mutandis I. ÚS 49/98, I. ÚS 9/2000, I. ÚS 1/2000, IV. ÚS 236/07).

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní podnetu sťažovateľky preto zisťoval, či ochranu tomu základnému právu, porušenie ktorého namietala (t. j. základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), neposkytujú všeobecné súdy na základe opravných prostriedkov im dostupných, ktoré možno považovať za účinné právne prostriedky nápravy namietaného porušenia označených základných práv. Z napadnutého rozhodnutia krajského súdu ústavný súd zistil, že sťažovateľka nevyužila dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok podľa § 236 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Podľa § 238 ods. 1 OSP dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

Podľa § 238 ods. 5 OSP dovolanie nie je prípustné ani vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy a v obchodných veciach desťnásobok minimálnej mzdy, pričom na príslušenstvo sa neprihliada. Ak je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky, dovolanie nie je prípustné, ak výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa prvej vety. Na určenie minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania návrhu na prvostupňovom súde.

Dovolanie z dôvodu uvedeného v § 238 ods. 1 OSP bolo v prípade sťažovateľky prípustné, ako aj z dôvodu podľa § 238 ods. 5 a v súlade s § 243b ods. 1 OSP ho možno považovať za účinný právny prostriedok nápravy namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Nevyužitie tejto zákonnej možnosti účinnej ochrany základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno nahradzovať podnetom podaným ústavnému súdu, ktorý môže založiť svoju právomoc na konanie až vtedy, ak fyzická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv.

Z uvedeného dôvodu bolo treba podnet sťažovateľky na začatie konania po predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť pre neprípustnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. decembra 2008